

‘Muziek is slechts het middel om iets belangrijkers te bereiken’

Muziektherapie heeft een positieve invloed op kinderen en jongeren met autisme. Stichting Papageno gelooft hier sterk in. Zij biedt deze dienst landelijk al twintig jaar aan, aan kinderen en jongeren met autisme ongeacht hun ontwikkelingsniveau. Mathieu Pater is een van de muziektherapeuten bij Papageno en doet promotieonderzoek naar de effecten van deze therapie.

Wat is muziektherapie precies?

‘Muziektherapie is een ervaringsgerichte therapievorm. Binnen deze behandeling wordt het middel ‘muziek’ ingezet om ervaringen ten behoeve van het ontwikkelingsproces van mensen op gang te brengen. Het gaat hierbij vaak om non-verbale ervaringen die een verandering tot stand kunnen brengen. Maar hoe vreemd het misschien ook klinkt, het gaat niet om het leren bespelen van een instrument. Muziek is slechts het middel

Mathieu Pater is muziektherapeut en is sinds 2006 verbonden aan stichting Papageno. Hier coördineert hij onder andere de muziektherapie en doet promotieonderzoek naar de effecten van muziektherapie op de doelgroep. De manier van werken bij Papageno brengt hij in een onderbouwde interventiewijzer in kaart.

om iets belangrijkers te bereiken: samen plezier ervaren en contact met elkaar maken in een veilige sfeer.’

Wat is het effect van muziektherapie bij kinderen en jongeren met autisme?

‘Als we naar eerdere onderzoeken kijken, zien we dat er positieve effecten worden beschreven op het gebied van sociale interactie en op communicatieve vaardigheden. In het onderzoek dat we bij Papageno uitvoeren, zien we deze resultaten ook. Maar ook zien we dat kinderen met autisme die muziektherapie krijgen aangeboden, beter in staat zijn om gezamenlijk ergens de aandacht op te richten en beter rekening kunnen houden met anderen. Ook zien we dat de concentratie toeneemt. Dit zijn allemaal vaardigheden die je nodig hebt in het contact met anderen, dus we kunnen voorzichtig zeggen dat muziektherapie een gunstig effect heeft op het sociale gedrag.’

Wat gebeurt met het brein tijdens zo’n sessie?

‘Ik kan helaas niet precies vertellen wat er in het brein gebeurt tijdens een muziektherapiesessie. In mijn onderzoek kijk ik naar het gedrag en niet naar wat er in het brein gebeurt. In vervolgonderzoek zou ik dat wel graag willen doen. Maar wat we wel weten, is dat wanneer er muziek wordt gemaakt het hele brein actief is. Dat is heel bijzonder omdat bij veel activiteiten maar een specifiek gedeelte van de hersenen actief is. Doordat je actief muziek maakt, wordt dus het hele brein actief en is er veel interactie tussen verschillende

hersengebieden. Gebieden die misschien minder actief zijn, worden hierdoor gestimuleerd en mogelijk worden er nieuwe verbindingen gelegd.’

Hoe is uw passie voor deze therapie ontstaan?

‘Als kind maakte ik al veel muziek. Toen ik op het punt stond om een studie te kiezen, had ik eigenlijk nog nooit van muziektherapie gehoord. In een eerdere opleiding had ik al wel kennism gemaakt met verschillende doelgroepen in de zorg. Toen ik hoorde van het bestaan van muziektherapie, dacht ik dat dat weleens een hele mooie combinatie kon zijn van het maken van muziek en het helpen van mensen. Tijdens de opleiding ben ik tijdens een stage in contact gekomen met kinderen met een verstandelijke beperking en autisme. Ik zag wat je met muziek bij hen kon bereiken en hoe gemakkelijk je eigenlijk in contact kwam. Hier is mijn passie ontstaan om kinderen te helpen in hun ontwikkeling. De ervaringen van toen, zie ik nog steeds wanneer ik in contact ben met kinderen waarbij de ontwikkeling iets minder vanzelfsprekend verloopt.’

Waarom doe je verder onderzoek naar de therapie?

‘Omdat ik vanuit de samenwerking met Papageno en mijn interesse in de doelgroep autisme aan de master of arts therapies ben begonnen aan de Hogeschool Zuyd. Zodoende was het vanzelfsprekend dat dit het onderwerp van mijn onderzoek tijdens de studie was. Ik kwam er tijdens de master achter dat er al verschillende onderzoeken waren

gedaan op het gebied van autisme. Dit waren echter alleen buitenlandse studies en bij een groot aantal ervan konden kanttekeningen worden geplaatst, omdat de studie-opzet niet goed was gekozen. Er werd een te kleine groep gevolgd of er werd niet goed omschreven hoe de muzikale interventie eruitzag. Toen de mogelijkheid voor een promotieonderzoek zich aandiende, was het natuurlijk vanzelfsprekend dat het onderzoek zou gaan over autisme. Ik zag het als dé mogelijkheid om een goed onderbouwde behandelmodule te ontwikkelen en deze in de praktijk te toetsen.’

Wat gebeurt er met de resultaten?

‘Wanneer ik mijn onderzoek heb afgerond, hebben we ook de wetenschappelijke onderbouwing om mensen te informeren over muziektherapie en de effecten ervan. We blijven ons ook inzetten om de muziektherapeuten die met Papageno samenwerken, scholing en verdere specialisatie aan te bieden. En wellicht komt er een vervolgonderzoek...’

‘We kunnen voorzichtig zeggen dat het een gunstig effect heeft op sociaal gedrag’

Meer informatie:
papageno.nl/muziektherapie

